

Paradigma za međureligijski dijalog

Fra Iko SKOKO, *Specifičnost Mojsijeva, Budina, Konfucijeva, Isusova i Muhamedova komuniciranja*, Filozofski fakultet, Mostar, 2008.

Knjiga dr. sc. Ike Skoke *Specifičnost Mojsijeva, Budina, Konfucijeva, Isusova i Muhamedova komuniciranja* obaseže 253 stranice, s kazalom imena i pojmova. Tvrđoga je uveza. Autor je u djelo inkorporirao sedam grafikona koji prikazuju najvažnije suvremene modele komuniciranja. Građa je sustavno raspoređena u sedam međusobno povezanih poglavlja koja čine jedinstvenu i međusobno povezanu cjelinu. Izlaganje cjelokupne tematike slijedi uobičajenu strukturu pisanja znanstvenih radova koja se sastoji od triju dijelova: povijesno-teorijskoga, analitičkoga i perspektivnoga.

U povijesno-teorijskome dijelu rukopisa koncizno se predočuju glavne etape čovjekova općega napretka koji u stopu prati i razvoj njegove sposobnosti komuniciranja, izvode se osnovne komunikacijske zakonitosti te se predstavljaju najvažnije teorije komuniciranja (vjerske, pravne, retoričke, pragmatičko-biheviorističke itd.). Ovim jezgrovitim prikazom najsuvremenijih spoznaja iz opće komunikologije daje se opći okvir u kojemu će se odvijati središnja rasprava. Naime, pojmovnom raščlambom te preciznim određenjem kategorijalnoga korpusa zadaje se jedinstven uzorak po kojemu će se odvijati analiza Mojsijeva, Budina, Konfucijeva, Isusova i Muhamedova učenja. Taj se uzorak sastoji od pet konstitutivnih sastavnica: 1. temeljne poruke, 2. primatelji poruke, 3. mjesta komuniciranja, 4. kanali komuniciranja te 5. učinci komuniciranja.

U skladu s naznačenom strukturom u analitičkome se dijelu rada provodi empirijska analiza intrapersonalne i interpersonalne razine Mojsijeva, Budina, Konfucijeva, Isusova i Muhamedova komuniciranja. Istražujući poruke, subjekte, mjesta, kanale te učinke njihove komunikacije, autor detektira mnoge dodirne točke među njima, pogotovo s obzirom na sadržaj te tehniku prenošenja poruke. Također otkriva mnoge oblike

komunikacije koje su ova petorica velikana rabila, a koje je komunikologija etablirala tek u novije doba.

Na temelju učenja i životnih stavova spomenutih vjesnika velikih religija autor u “perspektivnome” dijelu izvodi deset općih načela koja vjernicima mogu poslužiti kao paradigma za međureligijski dijalog. Prema njegovu mišljenju jedino se prakticiranjem i promicanjem tih načela može uspostaviti društvo reda, rada i zdrave koegzistencije te se osigurati pravedan društveni poredak.

Koncepcijski i metodološki ova knjiga ima sve odlike znanstvenoga djela. Tako su je ocijenili i recenzenti dr. sc. Besim Spahić i dr. sc. Ivica Musić. Njezin naslov u cijelosti odražava sadržaj i bit tretirane tematike. Tema je originalna i nadasve aktualna. Do izražaja napose dolazi interdisciplinarni pristup, što ovo djelo čini zanimljivim stručnjacima iz različitih znanstvenih područja (komunikologije, teologije, filozofije, antropologije, sociologije itd.), ali i “običnim” čitateljima. Sve eksplikacije autor je znanstveno utemeljio. Njegove su postavke, zaključci i teorije primjereno obrazložene i argumentima potkrijepljene. Izlaganje je jednostavno, razumljivo, koncizno i sustavno. Tuđe spoznaje i stavovi na standardan su način citirane i povezane s odgovarajućim bibliografskim jedinicama. Rukopis ima 1148 podrubnih bilježaka. Pri izradbi spomenutoga rukopisa autor je rabio 162 bibliografske jedinice.

Uzevši u obzir sve navedeno, mišljenja sam da ovo djelo ima teorijsku i praktičnu vrijednost osobito na polju vjerske komunikacije. Riječ je o vrijednom prinosu razvoju religijskoga dijaloga posebice na nestabilnim područjima kao što je Bosna i Hercegovina.

Ivica Musić